

*Дерсни темаси*и:**
«Нарт эпос»

Дерсни

мұраты:

- 1. Окъуучуланы халқыны көлден
чыгъармачылығыны юсюнден
билимлерин тохташдырыу эм теренлеу.*
- 2. Нарт эпосну жигитлерини
сыфатларын тинтиу.*
- 3. Бурун заманладан бери халқыны
жигитликге, ахылықъға, адамлықъға
итиндирип келген нарт таурухланы
юлгюлери бла сабилени патриот
сезимлерин күчлеу.*

- П.Остряков, Орусбийланы Сафар-Алий bla
Науруз, М.Алейников, Н.П. Тульчинский, А.
Н.Дьячков-Тарасов, В.Ф. Миллер....
- Бозийланы А.Ю., Шахмурзаланы С.О.,
Сотталаны А.Х., Холаланы А.З.,
Сюйюнчланы Х.И....
- Журтубайланы М.Ч., Малкъондуланы Х.Ш.

Адабият терминле

Анафора

(грек тилден - «къатланып келиу») - тауушланы неда сёз тутушланы, неда гылыу къурамланы бир бири ызындан келген сезледе (фразалада) неда назму тизгинледе ушашлыкълары.

Антитеза

(француз тилден - «чюйре келиу») - магъаналары арталыца чюйре келген сёzlени неда сёз тутушланы биrin бири bla салышдырыу

Метафора

(грек тилден - «кёчюрюу», «ётдюрюу») - сезлени неда сёз тутушланы ушашдырыу неда тенглешдириу амал bla башха, ёзге магъанада хайырланыу

Гипербола

(грек сёздю)-бир суратланнган затны, халны, болумну къошуп, кёбейтип, семиртип бериу.

Эпифора

(грек тилден - «къайтарыу , «дагъыда бир къатлау») - назму тизгинлени- ахырларында сёзниу, сёз тутушну неда гыллыу курамны къатлап, къайтарып айтыу(анафораны чүйресиди)

СЁЗБЕР
ДЕБЕТ
АЛАУГАН
КЪАРАШАУАЙ
ЁРЮЗМЕК
СОСУРУКЪ
Х
Л
САТАНАЙ

Нарт тукъумланы айыр:

Усхуртуклары

Бозилары

Дажилары

Боралары

Аликалары

Индиilarы

Суратланы атлары:

- Къараشاуайны сыйызгъысы.
- Алауган бла эмеген къыз.
- Агунда,Къарашауай,Гемуда.
- Ёрюзмекни туугъаны.
- Ёрюзмек бла къуртхала.
- Кына сакъаллы Фук.
- Сосурукъ нартлагъа от келтиреди
- Эмегенле нарт элге кирдиле
- Нарт Рачыкъау бла сарыуек
- Агуна аякъ Сосурукъгъа бериледи.
- Сосурукъ бла эмеген.

осет.	адыг.	абхаз.	кабард.	карач.- балк.
Сослан/Созрыко	Сосруко	Сасрыкуа/ Сасрыква	Сосруко	Сослан/Сосурук
Сатáна/Шатана	Сатаней Гуáша	Сатаней- Гуашьа	Сатаней	Сатанай
Батрадз	Батараз	Цвицв	Батраз	Батырас
Сырдон/Ширдон	-	Батакуа	-	Шырдам
Ацамаз	Ашамез/Аче мез	Щамаз	Ашамез	Ачемез
Урызмаг	Уазырмес	-	Уазырмес	Ёрюзмек
-	Адиюх	-	Адиюх	
Саууай/Шауай	Шуай	-	Шауай	Караشاуай
-	Бадыноко	-	Бадыноко	-
-	-	-	-	Алауган

Юй иш:

*«Мени сюйген нартым» деген
темағын хапарчыкъ къурап
жазаргъа, анга кёре сурат ишелрге.*